

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

5. szám.

Első évfolyam. 1862.

Máj. 30.

Vérnász.

Történeli beszély Debreczen multjából

Ábrai Károlytól.

(Folytatás.)

V.

Az éji találkozás után való napon, benn a városban figyelmet érdemlő dolgok történtek, a polgárok szeméi előtt.

Ugyanis, egy csapat jancsár fedezete alatt, néhány vörös ruhás szerecsen hóhér jött a városba; kik is egy udvaron néhány száz karót észrevéve, oda berontottak, a karóhalmazt széthányták, s a legerőseket kiválogatva, azokat ugyancsak hegyezték, faragták; pokolbeli kárörömmel vigyorogván, és az ellenmondó gazdának mutogatván, hogy mit akarnak.

A kapu elé gyülekezett, és a kerítésen keresztül bámészkodó nép közül azok, a kik már láttak holmi karóbavonásfélét, — s az ilyesmi akkortájt épen nem volt ritkaság, — szomorú felvilágosítást adtak a többinek a történendők felől.

A gyengébb szívűek azonnal szétfutottak a hírrel, és mindenki megdöbbenve nézett a jövőre elébe.

A tanácsos urak kora reggel óta együtt ültek, és fontolgatták: mit tegyenek? miképen engeszteljék meg a dühödt oroszánt?

Egyszerre nagy dörömbözés hallatszik a tanács-terem ajtaján; mintha az csárda volna, s midőn azt a szolgálattelvő hajdu felnyitá, egy hetvenkedő csausz lépett be rajta, szemtelenül kiáltva:

— Az én uram, a hatalmas Szejdi basa ó nagysága, — kit a próféta fedezzen be köpönyegének szárnyával, — azt parancsolja nektek, hitetlen kutyák, hogy a főbiró, tanácsbelieivel együtt tüstént kimenjen hozzá táborába. Másképen cselekedvén, mindnyájatokat karóba huzat.

A tisztos ós férfiak összenéztek. E szent helyet, az igazság Istenének templomát, hol a város legéremesb vénei is csak alázatossággal, levett főveggel jelentek meg, egy szemtelen idegen így megfertőzteti!

— Némelyiknek nagy kedve lett volna, a szentségtörőt úgy kidobni az ablakon, hogy izre-porra szakadjon, s ha e miatt csak egyeseket ért volna baj, bizonyára bármelyik is emberségre tanította volna; — de a többség jónak látta, méltó felgerjedésének, a nagy közönség érdekében korlátot vetni, és a tüzelő indulatokat visszafolytani.

— Vidd hírül uradnak, érdemes csausz! szólalt meg Dobozi uram, rövid töprenkedés után, — hogy tüstént ott leszünk.

A csausz köszöntés nélkül, nagy képpel távozott.

— Csak van eszök kegyelmeteknek — kiálta fel a főbiró beszéde végén belépett Péter Gáspár tanácsnok. — Odakinn az egész város tudja már, hogy ma a török táborban több keresztényt ki fognak végezni. Szemeimmel láttam: hogy faragják a szerecsenek, Fodor Gáspár uram házánál a karókat, és füleimmel hallottam, hogy azokra még ma debreczeni polgárokat szándékoznak huzni.

— Én pedig szívemmel érzem, hogy az nem fog beteljesedni, — felelt főbiró uram. — De hogy is beszélhet kegyelmed ilyeneket? Avagy nem megfizettük e mi adónkat? nem kezeink közt van e a basa hitelvele, melyben azt igéri, hogy senkinek a városban bántódása nem leszen? Tettünk e mi valamit a basa ur ellen, hogy illeten haragját magunkra vonhassuk?

Pedig a tiszteletes főbiró ur legjobban tudhatta, hogy mit vétettek a basa ellen? — mivel vonták magunkra veszett haragját? Annálfontosabb volt volna, hogy Fodor uram beszéde még semmi utcai pletyka, így is egészíté ki beszédét:

— De ha mindjárt bizonyosan tudnánk is, hogy az, a mit kegyelmed megmondott, szóról szóra igaz: még akkór is kötelességünk lenne, az ellenség haragját városunkról magunkra vonni, és a legkegyetlenebb halált, e mi köztársaságunk javáért békességes türelessel szenvedni.

E lelkes beszédre a jelenlevők szívei felbátorodván: hat tanácsbelit, a legértelmesebbek közül kiválasztották, kik is ünnepi ruhákba öltözködve, a főbiró urammal együtt, a török táborba tüstént utazni indultak.

Irtózatossá látvány várokozott ott reájok.

Nem messze a pasah sátorától, félkörben egy ezred jancsár volt felállítva; előttök szerezsen bakók, hegyesre faragott karókkal kezeikben, állati gyönyörködéssel szemlélték a közeledőket s gunyosan nevettek szemeikbe.

A főbíró ur és tanácsbeliek látatlanná tették az egészet, és szilárd lépésekkel haladtak a pasah sátoráig. — Itt azon intéssel állták a testőrök utjokat, hogy várokozzanak, míg a hatalmas urnak sátorából kísértetni, és őket legkegyelmesebben karóba huzatni méltóztatik. Ellenben már mindenfelől katonasággal voltak körülvéve, s menekülésre gondolniok sem lehetett.

Ő pasahsága jó darab ideig hagyta őket várokozni, nagy sokára azonban kilépett sátorából. Arca sebhelyekkel, hasgatásokkal volt tele. Vérben forgó szemeiből vad boszu szikrázott.

— Kegyelmes uram! — kezdé a főbíró.

— Kegyetlen uratok vagyok, ti csalók, hűtlenek! kik nekem hűséget esküdtetek, mégis alattomban hajdukkal és németekkel trafikáltok. Allah rövidítse meg árnyékaitokat, és engedje nekem azt az örömet, hogy bölcs akarátának végrehajtója lehessenek.

— Mi semmit sem tettünk . . . kezdé ismét Dobozy uram.

— Ez a főbűnötök! — szakítá félbe a pasah, ordítva. — Meghagytuk nektek, hogy seregeinket élelemmel bőven ellássátok, hogy ezüstjeiteket, aranyaitokat, költségeink fedezése végett lábainkhoz rakjátok: — tettétek-e mindezeket? Holmi hitvány zabbal, és rothadt szénával akartatok minket kielégíteni; néhány rosz márhát is küldtetek, abból a fajtából, a mely már az apátok lelkének sem kellett volna; de az ezüstöt, aranyt szépen otthon tartottátok.

— A mult viszontagságos esztendő . . .

— Te lásd, hogy az idej még viszontagságos lesz reátok nézre. — Nekem a multtal semmi közöm, semmi gondom reá. Hanem azt tudom, hogy most bűnösök vagytok, te és városod népe. A miért is halljátok meg ítéletemet. Titeket karóba vonatlok, városokat kiraboltatom, tüzzel vassal felégettetem, s hamvát szétszóratom, hogy még csak helyére se lehessen ismerni. — Hallottátok szolgák? végezzétek parancsomat.

A szolgálhad vérengző vadkint rohant az áldozatra szánt férfiakra. Ruháikat lelépték, kezeiket oly erősen kötötték hátra, hogy az erek kitágultak, és a csontok pattogtak. Aztán vigyorogva tettek mindenkinek vállára egy egy hegyes karót.

A jancsárok egy része féktelen gyorsasággal rohant a város felé. A városon kívül levő istállót felgyújtottak, s a kerítést körül állották, hogy senki a városbeliek közül meg ne menekülhessen.

Az öldöklő angyal pallosa látszott a város felett lebegni.

Még néhány percz, és ezer meg ezer ajakkal kevesebb hirdeti magyar nyelven az ur dicsőségét, s az évszázadokon át virágozott Debreczen város helyén, csak rom és hamu leend.

A pasah satora előtt állott, és a földre nézett. Látszott, hogy dühét valami vagy csilapította, vagy más irányba vezette.

— Még csak meg sem indultak fenyegetésemre, — töprengett magában, — úgy fogadták az ítéletet, mintha csak kaftányom csokolására bocsátottam volna őket! Fel sem vettek engem, Szejdi basát, ki előtt a világ minden monárkái földig hajolnak! Hanem hiszen várjatok, majd meglakoltok érette! Hm, hm! — Igaz, hogy az ítéletet végrehajthatom, senki sem fog érette kérdőre vonni, de használok-e ezáltal valamit? A gaz kutyák bizonyosan minden kincsöket úgy elrejték előlem, hogy még a maradékom sem fog reá találni; pedig kincstáram üres, a had folytatására pénz kell, a nagy vezérnek is kellene néhány zacskóval küldeni. Aztán meg . . . megvan! Eladom nekik saját életöket. Függeszszéték fel rövid időre az ítélet végrehajtását, — kiáltott embereinek, — és a birákat hozzátok elő.

A szerencsétlenek elővezettettek. Mindnyájának arca el volt az irtózatossá fájdalomtól torzulva; karjaik feldagadtak, s a tagokba mélyen bevágott guzs körül, itt-ott vérfoltok látszottak. Mindenik nagy kínokat szenvedett, de a halál félelmének nyomai egyikén sem voltak észrevehetőek, s panaszra egyikök sem nyitá ajkait, sőt a méltatlan szenvedésnek büszke tudata, égi fényvel sugárzá körül arcaikat.

A pasah egy ideig pokoli gyönyörrel nézte áldozatait; aztán így szólt:

— Hazugok, hitlenek vagytok ugyan, s megérdemlenétek, hogy az ítéletet szóról szóra végrehajtsam rajtatok. Én azonban, nem tekintve bűnös voltotokat, most egyszer mind nektek, mind várostoknak megkegyelmezek, nem kívánván többet, mint 30000 tallért mindnyájotok váltságdíjaul.

A birák szomoruan néztek össze, s mint illik, főbíró uramra bízták a felelést; ki is eképen felelt:

— Akkor csak hajtassék végre rajtunk az ítélet, mert bizonyomra mondom, hogy ha minden pénzt, a mi a városban van, össze tudnánk szedni, még akkor is alig lenne 30000 tallér együtt.

A pasah leirhatlan dühbe jött e feleletre.

— Hát mért tudtatok ennél is többet adni tavaly, meg harmad éve, meg az előtt, az egri basának, meg a szolnokinak, meg a hajduknak, meg a németeknek? Hát roszabb vagyok én egy szüklábaszárú hajdunál, vagy egy holdvilágpofájú németnél? Azt mondom: kiteremtsétek a 60000 tallér váltságdíjt, különben nincs irgalom számotokra.

Dobozi uram ismét felelt:

— Él az isten, a mi istenünk, hogy mi ennyit bizonyára nem teljesíthetünk, akármit cselekszik is velünk a hatalmas basa: mi ennyi pénzt bizonyára nem tudunk előteremteni.

— Akkor hát teremtetek elő százezeret, ti lázongó kutyák! Ismerem állok, ravasz lelketeket, alkudni szeretnétek velem, mint valami rongyos zsidóval, de Allahra mondom, emberre találtatok! — Szolgák! oldozzátok fel ez embereket, s kíséritek vissza a városba. — Ugy tegyetek ti hitlenek! hogy a százezer tallért, 3 nap alatt a föld alól is előteremtsétek, mert különben tagjaitokból izenkint fogom azt kiszakgatni.

A szolgák elvezették a kinzottakat. A pasah pedig Dobozi uramat visszahivatván, így szólt hozzá:

— Nehány okos szóm van kegyelmeddel.

— Ha a várost illetik nagyságod szavai, akkor hivassa vissza tanácsbeli társaimat is, mert nélkülök semmit sem ígérhetek.

— Kárhozzanak el mindnyájan. Nekem veled, csak magaddal van beszédem. — Soknak találod a kivetett adót?

— A város erején felül valónak, kegyelmes uram!

— S ha egy nagy részét elengedném? ha csak annyit követelnék, a mennyit ki birnátok fizetni?

— Városunk örök háláját szerezne meg nagyságod magának.

— Allah törölje el várostokat a föld színéről! Mondtam már, hogy nekem csupán veled van dolgom. Egyedül te rajtad áll, hogy várostokat a végpusztulástól egy kis áldozattal megszabadítsd.

— Életemmel, nagyságos uram.

— Tartsd magadnak a nyomorult életedet. Kevesebbet kívánok én annál, olyat, a mire nem mondhatod, hogy „kegyelmes uram, bizonyára nincsen.” Például családod valamelyik tagját.

Dobozi uram irtózáttal kezdé az ajánlatot megérteni.

— Nos, hallgatsz? — Ugye meglepett, hogy így potom árt szabok, és kész vagy városodat így csekély díjon megváltani? Ne félj, nem feleségedet követelem, annak te hűséget esküdtél, s nem akarom, hogy esküsző légy. Nem kívánok többet, mint leányodat. Egy leányt százezer forintért, s ezerek életeért! — Meglehet, — folytatá a főbíró összevont szemöldeit látva, — hogy nem is kérem örökre. A mi törvényeink nem köteleznek állandóan egy nő oldala mellé, lehet, hogy egy év, félév, sőt egy hó mulva is visszaadom őt. — Nos, mit mondasz hozzá?

Ez már sok volt oly becsületes férfinak, mint Dobozi uram. Elhagyta őt azon nyugalom, mely a leg-

nagyobb kinzás közben is oly erőssé tevő, és a pasah helyett most ő jött indulatba.

— Ily gyalazatos ajánlat, — kiáltott — csak pogánytól jöhet, ki nem ősméri vallásunk és emberi méltóságunk szent törvényeit. Ha vérünket szomjuhozod, te hitetlen esküsző! ám öless meg bennünket; ha vagyonunkra éhezél, átkozott haramia! ám raboltsd ki városunkat, de azt ne hidd, oktalan! hogy egy debreczeni bíró, vagy az utósó debreczeni polgár is, mint valamely pogány rabszolgakereskedő, leánya testét, lelkét eladja, és ne hidd, hogy Debreczen városa ily alkuba beleegyezzék. Jól tudom, honnan ered e nagylelkűség, hogy a mit a múlt éjen, magad el nem érhettél, azt most hóhéraid segélyével akarod megszerezni, — de él az isten, hogy mindenkinek tettei szerint megfizessen. És most üttesd el fejemet, vonass karóba, hűtsd rajtam boszudat tetszésed szerint, de azt tudd meg, hogy sem a követelt pénzt, a mennyi összes birtokunkban nincsen, meg nem kapod, sem leányomat, mig él, nem öleled. Isten engem úgy segéljen!

Ezzel Dobozi uram kirohant a sátorból.

A szolgák csodálkozva hallgatták a sátor előtt, mint megváltozott a pasah hangja. Aztán lelkendezve futkostak s alázatosan kérdezék a pasát: ne fogják-e el a megszaladt bírót, s ne vonják-e egy kissé karóba? De Szejdi, ámulásából magához térve, nyugodtan válaszolt:

— Hagyjátok őt futni. Majd eszére tér.

(Folyt. köv.)

Életbiztosítás.

Czikksorozat Oláh Károlytól.

III.

Főnebb említettük, hogy az első magyar általános biztosító társulat, a biztosítási eseteknél, az összes nyereség felében is, aránylag részesíti a biztosítottakat; mely előny más biztosító társulatoknál fel nem található. De az első magyar általános biztosító társulat, az általa nyújtott ezen különös tekintet érdemlő előnyön felyül, a díjak olcsóságánál fogva is ajánlja magát a közönség figyelmébe.

Ugyanis például, a biztosított halála után fizetendő biztosításokra vonatkozólag, mig egy 30 éves egyén részére 1000 frtért az Anker nevezetű biztosító társulat — nyereségbeni részesítés nélkül — 22 frt. 40 krt. a Riunione Adriatica — nyereség nélkül — 24 frt. 40 krt. — az ugynevezett Assicurazioni Generali biztosító társaság pedig, — ugyancsak nyereséghez igény nélkül — 26 frt. 30 krt. kíván, addig az első magyar általános biztosító

társulat, a főnebbi pontokban érintett nyeresémben biztosítás mellett is, csak 22 frt. 20 krt., és így mind-egyik társulat díjánál kevesebb évdíj vesz; egy 50 éves egyéntől ismét 1000 forintra nézve, míg az Anker 43 frt. 90 krt. a Riunione Adriatica 45 frt. 30 krt. az Assicurazioni Generali 47 frt. 30 krt. vesznek évi díj képen, addig az első magyar általános biztosító társulatnál 43 frt. 10 kr. fizetendő évi díj gyanánt; tehát ez legolcsóbb, és a mellett nyeresémet is ad; a mi különösen nagyobb összegek biztosításánál tetemes különiséget tesz.

Az első magyar általános biztosító társaságot ajánlja a közönség előtt azon szabálya is, hogy a börtönbeli halál és a súlyos fogságra ítéltetés eseteit nem számítja azon föltételek közzé, melyek a biztosítási szerződést megsemmisítik; míg más társulatok ily esetekben, a kötött szerződésekben foglalt fizetési kötelezettségtől, magokat szabály szerint fölmentetteknek tartják. Minthogy már a tapasztalás bizonyítja, hogy nemcsak erkölcsi bűnért, hanem sajtó és politikai vétkekért is hozhatnak oly ítéletek, melyeknél fogva amaz esetek valamelyike előjehet: látni való, hogy az első magyar biztosító társulatnál, az előre nem vélt esetekre nézve is több biztosíték ajánlkozik, mint más társulatoknál.

Továbbá, bár az általános magyar biztosító társulat szabálya szerint is megszűnik a szerződés érvényessége a párviadal, öngyilkosság, vagy halálos ítélet következtében történt halál esetében, — de még ezen esetekben is azon előny nyújtatik, hogy, ha a biztosítás egész élettartamra kötött, és a díjak 3 évre befizetvék, a befizetett díjak a jogosult részére visszafizettetnek.

Ezen kívül, ha valaki, az egész élettartamra kötött biztosítás után járó díjakat 3 évre pontosan fizette, de azután nem tudja, vagy nem akarja folytatni, nemcsak, hogy a befizetett díjakat el nem veszti, sőt az ily esetben, a biztosított tőke vagy nyugdíj, a befizetett díjakhoz arányosítva biztosítottnak tekintetik, vagy más szóval a kötvény akkori értéke úgy vétetik, mint a biztosított egyén azon időbeli körének megfelelő egyszeri díj, s az ezután eső tőke alapítottatik meg biztosított összeg gyanánt.

A fizetendő díjakra nézve az első magyar általános biztosító társulat 12 osztályt alapított meg; a különbözőféle biztosítási esetekhez képest; mindegyik díj-szabály az 0 évek, a biztosítási összeg és a díjfizetés idejéhez képest, kiszámítást foglal magában a díjakra nézve, és a fizetendő díj mennyisége függ a biztosított életkorától, a biztosított összeg nagyságától, s egyuttal a díjfizetés idejétől is. Ily táblázatok minden társulati ügynöknél kaphatók, s azon kívül, hogy magyarázattal ellátvák, az ügynökök által szóval is felvilágosítottatnak és megmagyaráztatnak. A díjfizetés idejére

nézve itt elég legyen annyit megjegyezni, hogy a biztosított összegért eső összes díjat le lehet fizetni vagy egyszerre, vagy bizonyos időre kiszámítva évenként, vagy az évenkénti díjul megállapított összeget minden évben egyszerre, sőt fél évenként s 3 hónaponként, s kivételes esetekben hónaponként is lehet fizetni; de az eredetileg év száma megállapított díj után, ha nem évenként egyszerre fizettetik, fél évi fizetések esetében a fizetni kellő díjnak 3 százalékát, 3 havi fizetéseknel 4 százalékát, hónaponkénti fizetések esetében 5 száztólját kell pótlékképen fizetni. E szerint legtanácsosabb az évenkénti egyszerre fizetés; mivel az a fizetőt megóvjá a határidők számításával együtt járó kellemetlenségektől, aggodalmaktól, — és a díjak után eső kamatok fizetésétől.

Közélet.

Az „Emlékkert“ javára rendezendő sorsjátékhoz, utóbbi közlésünk óta a következő nyeresény tárgyak küldettek be:

174. Fekete ékszerek tokban. 175. Pénzes erszény. 176. Lámpatálca. 177. Gyönggyel kivarrott kép. 178. Öntött levélnyomó. (Napoleon.) 179. Öntött levélnyomó. (Frigyes.)

Hogy e tárgyak kisorsolása, a kitűzött határidőről „elháríthatlan akadályok miatt“ elmaradt, és még mindig késik: az elég szomorú dolog ugyan; de egyszermind isten ujjá azon hölgyekre nézve; kik adományokkal eddig el nem készülhettek. — Itt az idő, tisztelt hölgyek! még szaporíthatjátok e csinos gyűjteményt, mely a mellett, hogy szép célt mozdít elő, egyszermind áldozatkészségtek és ügyességtéknél lesz kiállítás; és itt az idő, férfiak! hogy magatokat sorsjegyekkel elláthassátok; mert meg vagyon írva, hogy „a ki vesz, annak lesz.“

Több felől panaszokat hallunk a helybeli kenyérsütő mesterek ellen, hogy kicsinyeikre semmi gondot nem fordítanak. Például a kis kifliket nem csak tejszárban nem fűrosztják, de nevelésöket is tökéletesen elhanyagolják. Pedig meggondolhatnák, hogy öreg napjaikban ezek fogják őket eltartani. — Nem jó lenne a kis kiflikre nézve az ingyenskóláztatás elvét alkalmazni?

A Sz. B. (Angyalosi megbüntetője) ügyében benyújtott kérvényre, a főtanodai tanárkar — mint halljuk — azon végzést hozta, hogy a consilium abeundit vissza nem veszi. — Nagyon erősnek érezheti magát a t. tanárkar; hogy a közvéleményt ennyire ignorálhatni véli! azon közvéleményt, mely alig volt még Debreczenben annyira egyező, mint a jelen esetben.

Azt halljuk, hogy az ügyet, mind a panaszló nélkül is elítélt ifjú felebbezté, mind a kérvényezők, az egyházkerület előtt bővebben kifejtetni szándékoznak.

Felszólítás folytán megemlítendőnek tartjuk itt, hogy a többször említett kérvényt, nem a mészárosok adták be, mint a D. K. hibásan közölte, hanem különböző állásu polgárok; sőt a mészárosok közül csupán egy írta nevét alá.

Ad vocem mészárosok! Azt halljuk, hogy a husárát két krajczárral ismét feljebb akarják emeltetni. — Nem hiába, hogy lovón járnak, de ugyan rohanva is szeretnének haladni. Reméljük, hogy az illető hatóság kissé megrántja a zabolát.

Tegnapelőtt, úgy halljuk, majális volt a nagyerdőn. Holnapra ismét van egy tervezve. — Idestova nem azt fogja a közmondás tartani, hogy „Sopron tánczol,“ hanem hogy „Debreczen tánczol.“

Egy férfi, kinek multjára nézve kedvező tudomásunk van, másolgatásra, vagy valamely szerény állomásra ajánlkozik. Szerkesztőségünk bővebb értesítést is adhat felőle.

Az „István“ gőzmalom társulat választmánya, f. hó 22-diki ülésében, a helybeli kertészeti egyesület részére 200 frtot utalványozott. — Ugyan-ez ülésben, a gőzfürdő felállítása ügyében kiküldött bizottság oda utasított, hogy e jótékony intézet felállítására nézve, magát pesti gőzfürdőtulajdonos és szakértő Tarcsei Józseffel érintkezésbe tegye. — A malomtelken levő szökőkút feldiszipítésére, egy eszmedus mintájú szobormű rendeltetett meg, Halászi L. akad. szobrásznál, mely aránylag olcsó ár mellett, nemcsak a gőzmalomtelek, de közvetve a város szépségét is emelni fogja.

Szathmáron Reszler színésztársulata, felemelt árak mellett is zsufolt színházban adta elő „Hunyadi Lászlót.“ (A „Tárogató“ a közönséget mondja zsufoltnak. Tán vacsoráltak előadás előtt?) — Ellenben Benedeket, jutalomjátékokor csak hang és korszorukkal pártolták. — Általában a különbféle hírek-ből az tűnik ki, hogy habár a vállalkozónak panaszra joga van, erre nem egészen a közrészvétlenség, hanem inkább azon körülmény szolgáltat okot, hogy a helyiség szűk volta, egyes nagyszerű bevételeket, melyek a folyó előadások közepszerűségét pótolhatnák, akadályoz.

Az első magyar általános biztosító társaság 1861-ben összesen 2472300 frtot fizetett tűz, szállítmányi és jégkárak megtérítéséül. E nagy összegből

Debreczenre 1021 frt. 79 kr. esik, mely eredmény kisserősége, nem annyira a közönség érdeklétlenségéből, mint inkább onnan magyarázható ki, hogy 1861-ben — istennek hála! — aránylag kevés volt nálunk a káreset.

A pesti orvosnövendékek segélyegylete részére Debreczenben következő adakozások történtek: Appel S. adott 1 frtot, Lipcsey J. 1, Török J. tr. 5, Buzás Pál 3, Ladányi G. 1, Tegze I. tr. 5, Farkas F. 1, Oszterlamm E. 1, Varga L. 2, Margitai J. tr. 5, Liebermann tr. 3, Huzly K. prépost 10, Palay M. tr. 2, összesen 40 frtot és Kain Albert tr. 2 darab aranyat, Varga Géza által.

Zenedeegyletünk rendes tagjainak névsora: Angyalos Mihály Armós Bálint Aufhalter József Bay Ferencz Bacsó Piroska Bakó Zsigmond Balázs István Balázs Vendelin Balkányi Lajos Baranyi Miklós Béresy Samuel Berger Henrik Boschetti József Borsos Ferencz Brett Mátyás Buzás Pál Brunner Ferencz Csányi Dániel Csanády György Cohn Adolf Dobozy István Doctor Lajos Demeter János Dráveczky Gyula Eberszt János Falk Antal Fodor István Falk Dániel Ferenczy Alajos Fényes Meuyhért Fries József Gaál József ker. Gaál József ép. Gaszner Károly Gaszner Pál Geréby Fülöp Gesell János Guttmann Mór Gőnyei Károly Gölti Nándor Gyulai és társa Greff Sándor Hajdu Mihály Handtel Vilmos Hegedűs Pál orvos Hegedűs Károly Heinrich Ignác Horváth György Hutflész István Huzrik Károly Jablonczay Kálmán Jeney György Jéger József Illéssy György Irinyi János Kacs Kovács Teréz Kaderász Keresztély Kacsó Ferencz Kánya Ferencz Karap Sándor Kerekes József Kerekes János Kerekes György Kiss Sándor tak. p. Kiss Sándor ker. Kiss Imre f. jegyző Kohn Mór Kolda János Konti Lajos Komlóssy Gábor Kövessy Ferencz Kovács János Kovács Sándor Kovács József Kolbenhayer Ede Körner Adolf Kornhofer Lajos Laky Imre Leidenfrost Gyula Laky Lajos Lázár Lajos Lobmayer József Löwenfeld Adolf Lugossy József Magyar Gábor Mannó Lajos Margitai István Markos Péter Máté János Mészáros János Mészáros Károly Mészáros József Mezey János Medve Kálmán Moll Gusztáv Mikinszky Károly id. Müller András ifj. Müller András Nagy Lajos Nemes Gábor Nánásy Lajos Orbán Pető Papp György Pfanschmid Kálmán Pfahler Károly üveggyár. Pelbat Károly Pérchy Antal Popper Alajos Posszert János Pótincza Lajos Poroszlay László Pontos István Rác György Radezky József Rakovszky Luiza Révész Bálint Révész Imre Rédl György Reviczky Emil Rosslosnyik Simon Sápý Samuel Sánta István Sarkady Ferencz Schweiczer János Schmiedl János Schwarcz Imre Schenk Jakab Salzman Ignác Sesztina Károly Silberstein József Simon István Sichermann H.

Simai Tódor Simonffy Imre Simonffy Kálmán Somogyi Károly Südy György Stenczinger Antal Strobek Gusztáv Streliszker Manó Szabó József Szabó Imre Szabó István Szabó Mihály Szentpétery János Szepessy Antal Szele György Szathmáry testvérek Szilágyi Lajos Szilágyi Gábor Szilágyi Sámuel Szikszay János Szogyény János Szombathy György Szúnyogh József Szuk Róza Tegze Imre Tóth Elek Tóth Mihály tanár Tóth testv. Törő József Tüdős János Udvarhelyi Károly Ujházy Károly Uray József Vámosy István Varga Imre Veres László tanár Veréb József Vértesy István Vincze Viktor Veres János Weismayer Sándor Zengey János

A kabai birótételker történet s lapunkban is érintett tömeges fellépés ügye jelenleg azon stadiumon áll, hogy 8 kabai lakos elfogatván, katonai törvényszék elé állíttatás végett a Tótházban tartatik. A volt alkotmányos bíró Kovács István, kit lázítással vádolnak, pedig a birótétel ideje körül, több mint egy hónapig otthon sem tartózkodott: a méltatlan vádért elégtételt keres. Kérdés, hogy mit kap?

Tudósításunk szerint a legelő Kabán annyira rossz, hogy a házi állatokat haza kellett verni, — H. Böszörményből pedig az őszi vetésekre panaszkodnak.

H. Nánás. Május közepén. — Társadalmi életünket egykedvűnek, zajtalanak kell ugyan bevallanom, de e körülmény természetes magyarázatát találja a helyi viszonyokban. Népünk azon nagy része, mely gazdászattal foglalkozik, a természet szép szabad országában szerzi meg magának azt, mit nagyvárosiak társalgó teremben, színházban és műestélyeken keresnek: az élvezetet; a másik rész pedig hangyaszorgalommal iparkodik, az ipar eszközével keresni meg élelmét, e pénzsűk világban. — Ipar tekintetében Nánás első helyen áll. Nem csak nagy számú szakértő kézműves használja itt fel természetadta és önművelte tehetségét, de a nők is hathatósan segítik apjokat, férjüket, a kenyérkereset e mezején. S így az országszerte híres szalmakalapgyártás, megbecsülhetlen kincse lett Nánásnak. E gyártásról, adandó alkalommal, egy önálló cikkben kimerítő tudósítást hozand e sorok írója. — A tavaszon Bács Károly szinigazgató igyekezett minket egyhangúságunkból kiemelni, de az ünnepek multával ő is eltávozott „jobb hazát keresni.“ — Szépen virágzó hat osztályu gymnasiumunkban a tudományok és realismeretek szakavatott férfiak által terjesztetnek; egyik tanítónk pedig selymet termel növendékeivel. A tanítói kar által alapított könyvtár, fájdalom! pangásnak indult. — Kaszinóegyletünk él és uralkodik, politikai lapok nagy tömegével. Nagy hiba, hogy egyetlen szépirodalmi sem foglal helyet a zöld asztalon; általában a po-

litikán kívül mindent a jeles Vasárnapi Ujság képvisel. — A régtől ohajtott eső valahára felüdité nyommasztó levegőnket. A földműves örül, a gabona-szedő sápad, és a kenyértelen szegény mosolyog. — Adjon isten a „Hortobágy“-nak is előfizetőzáport
B. P. L.

Gyors szemle.

— A londoni világkiállításon Magyarország következőleg van képviselve: Rendező biztosok Szabó József tr. és Jankó Vincze; a nemzetközi bíráló választmány tagjai gr. Zichy Henrik, Czilchert Róbert és Érkövy Adolf. Az összes, küldemény 416 ládában 700 mázsa és 64—65000 frt. értékű volt. Ásványféléket küldött 20 kiállító, terményeket 90, iparműveket 66, és szépműveket 12 kiállító. Ezenkívül a gyűjteményes Jankó-féle, gyapju és borkiállítások mintegy 170—230 kiállítót képviselnek. Legtekintélyesb a gabna és a bor, továbbá a gyapju, végre az ásvány, — legcsekélyebb az iparczikkiállítás.

Bár e kiállitványok által hazánk épen nincs oly nagy mérvben képviselve, a mennyiben lehetne, meggondolva azt, hogy 1851-ben csupán 20 kiállítónk volt, a mostani képviseletet aránylag kielégítőnek nevezhetjük.

— Három magyar tudós mostanában Törökországban utazván, Constantinápolban ráakadtak Mátyás király híres könyvtárának maradványaira.

— A pesti honvédegylet volt tisztviselőinél kutatást tartottak, s tőlök az egyletre vonatkozó irományokat elvitték.

— Kikindán egy zenetársulatot perbe fogtak a Rakóczyinduló eljátszásaért. Nem tudjuk: melyik törvénycikk alapján?

— Egy vidéki szinigazgató Vácson oly nyomorral küzdve halt meg néhány nap előtt, hogy nejének koldulva kellett a mindennapit megszerezni. Az pedig nem vigasztalás, hogy eféle másutt is történik.

— Székesfehérvárott állandó színház építését tervezik.

— Asbóth Lajos volt honvéd tábornok „Emlékiratait“ felmentették.

— Pesten „barombiztosító társulat“ alakul.

Piacziárak május 27-kén

Középár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 3 frt. 50 kr.
 — Kétszeres 3 frt. — kr. — Rozs 2 frt. 45 kr. — Árpa 1 frt.
 90 kr. — Zab 1 frt. 45 kr. — Tengeri 2 frt. 90 kr. — Köles
 3 frt. 20 kr. — Kása 5 frt. 60 kr. — Egy mázsa szalonna
 32—34 frt. — kr. — Egy font marhahus 20 kr.

Kertészeti Calumbustojások.

5. Figyelmes gazdák azon tapasztalást tették, hogy a burgonyabetegséget, leginkább bizonyos gombafaj okozza, mely a növény levelén s szárán tenyészik, és onnan a gumókra is lehat. — A burgonya e betegségén úgy lehet segíteni, ha szárát és leveleit azon időtájon, mikor már egészen felnöttek, széthajtogatva föld alá temetjük. Ez eljárás, több kísérletnél nem csak a betegségen segített, de a termést is gyarapította.

Burgonyabetegség ellen azt is jónak mondják, ha a növényt ősszel ültetjük el; természetesen mélyebben mint tavasszal szoktuk, hogy meg ne fagyjon.

6. Ha azt akarod, hogy gyümölcsfád bizonyos ágai sok gyümölcsöt teremjenek, tedd a mint következők:

Tégy augusztus hóban, a kiszemelt ágon, a tövéhez nem messze, egy körmetszést, 3—4 hüvelyknyivel fölebb egy másikat, aztán a két körmetszés közt egyet rézsut, s hántsd le a fa kérget. Egy óra-negyed múlva tedd vissza a kérget oda a honnan levetted, s kösd körül gyékénnyel szorosán. Egy hó múlva vedd le a gyékényt, s a kérget ismét oda növe találd. Ekkor kösd újra körül, de most tágabban, s hagyd úgy a következő nyárig, mikor is az eredményt meg fogod látni.

7. Kaliforniában sajátos modort követnek a fák öntözésénél. Az egészhez egy régi rosz kötél és egy dézsa kell. A kötéllal a fa törzsét kétszer körül kötve, két végét a dézsába teszik; úgy, hogy a körülkötés néhány hüvelykkel lejjebb essék a dézsa szélének. A kötél folytonosan vizet szíván magába, a gyökereket mindig egyenlő nedvességben tartja, egyszersmind a fát megőrzi attól, hogy kártékony férgek rá-mászszanak.

8. Már ez inkább csak közvetve tartozik a kertészethez, de azért nem lesz felesleges tudni. — Mikor az olasz káposzta megérett, válaszd ki néhány egészséges fejet, s vágd le, mindeniken 2—3 hüvelyknyi torzsát hagyva. Aztán vágd ki a torzsa bélit ovatosan, hogy a külső rész meg ne sérüljön, akaszd fel madzagon, fejfelé, s időnkint önts friss vizet a vájt üregbe. — Azt mondják, hogy így télen is eláll. Én nem próbáltam.

9. A káposztahernyó gyakran igen nagy károkat tesz. Pedig veteményünket megóvhatjuk tőle, ha zöld lombos nyír vagy éger galyakat dugdosunk le a káposztásban.

A „Hortobágy“

szépirodalmi, művészeti, gazdasági, kereskedelmi, ipar, s általában társaséleti hetilap. Megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára máj.—decz. 8 óra 3 frt. 30 kr., máj.—aug. 4 óra 1 frt. 70 kr. A ki 8 óra előfizet, az műmellékletül

a debreczeni állandó színház

diszes rajzát nyeri, Skalniczky rajza szerint. — Hirdetések jutányos díjért közöltetnek. — A lap tiszta jövedelme kizárólag jótékony célra fordítatik. — Minden a lapot érdeklő közlemény a szerkesztőhöz (Szécluteza 2465. sz.) intézendő.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk, a helybeliekre nézve azon megjegyzéssel, hogy lapunk kihordója vagy bárkinél is aláíratnak ugyan, de apénzt csak oly egyének adják át, ki a színügyegylet pecsétjével ellátott nyugtát mutat elő.

Lapunk kihordója egy „Panaszkönyvet“ hord magával, melyet minden helybeli előfizetőnek, kívánatára előmutatni tartozik. Kérjük a reclamatiót, vagy egyéb panaszokat e könyvbe írni.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.

Szerkesztő: Illésy György.

Nyílt tér.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni „István“ gőzmalomnál f. évi július 1-jén életbe léptetendő külső felügyelői álmásra, — melylyel 600 afrt. fizetés, 200 frt. szálláspénz, egy szoba, hozzávaló tüzifa, és világítás van egybekötve.

A pályázók felhivatnak, hogy a gőzmalmi választmányhoz czimzendő jelentkezéseiket, a gőzmalomnak czeglédutczai irodájánál, f. évi június 15-ig adják be, a hol is teendőikről bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Debreczenben, a választmány 1862. május 23-kán tartott üléséből.

Vincze Viktor m. k.
 társulati jegyző.

HIRDETÉSEK.

A dunagőzhajozási társulat kölcsön-sorsjegyei.

melyeknek közelebbi húzása f. é. június 18-kán lesz, alább irt nagykereskedőháznál napi árfolyam szerint adatnak el. — Ezen sorsjegyek **84,000, — 63,000, — 52,500, — 10,500** frtos stb. nyereményekkel, azonkívül **4 száztóliás szelvényekkel** vannak kiállítva. Melyeknél tehát, a rájuk fordított pénz folytonosan biztos kamatozása mellett, a játszás rendkívüli kedvezményeiben részesül az ember, annivalinkább, mert e vállalat csak 60,000 darab sorsjegyből áll. — Bécs. 1862. April hóban.

Schuller J. G. és Társa.

E sorsjegyek kaphatók Debreczenben **Csanak József és Társánál.** (8—3—1)

Élelbiztosítás!

Az első magyar általános biztosító társaság alóli **ügynöksége** ajánlkozik, az életbiztosítási körbe vágó mindennemű biztosítások elfogadására, ugymint:

Halál esetre szóló biztosításokra, mely szerint valaki bármikor bekövetkezhető halála esetére, családjá, rokona, hű eselédje, vagy valamely intézet, templom, iskola, színház javára tetszés szerinti összeget biztosíthat.

Tulélést biztosításokra, mely szerint a szülék gyermekeik kiházasítására, fiaiknak katonakötelezettség alóli felszabadítására, vagy egyesek magoknak tehetetlen hajlott korokra, bár mely összeget biztosíthatnak.

Még számos, itt a hely szűke miatt elő nem sorolható biztosításmenekről, a társaság alapszabályairól, s annak minden más, nem hazai társulatok feletti szembetűnő különös előnyeiről egész készséggel kimerítő felvilágosítást ad, s a fentebb elősoroltak közül, bármely nemű ajánlatokat, bevallásokat elfogad,

a társaság helybeli ügynöke

Pontos István.

Nagyujtusa 1696. sz. a.

(5—3)

Értesítés.

A debreczeni takarékpénztári társulat részvényesei értesítettnek, hogy 1861. évről osztlékaikat, saját nevökre szóló részvényeik előmutatása mellett, f. évi Junius 1-ső napjától kezdve, a társulat pénztárából bármikor kivehetik.

Komlóssy Imre m. k. elnök igazgató.

Táy Gusztáv m. k. jegyző. (7—3)

AZ „Anker“

élet és járadék biztosító társaság

ajánlkozik minden az életbiztosítási körbe vágó biztosítások elfogadására, u. m.

Tulélési biztosításokra, melynél a szülék gyermekek részére, kiházasításra, katonasági kötelezettség alóli felmentésre, idővel gazdálkodás vagy üzlet elkezdésére bármely összegű tőkét biztosíthatnak.

Haláleseti biztosításokra, melynél a család fő bármily rögtön bekövetkező elhalása esetére családjának tetszés szerinti összeget biztosíthat.

Évi-járadék biztosításokra, melynél bárki is, vagy egy azonnal, vagy később meghatározott időben kezdődő évi járadékot (Pension) biztosíthat magának.

Az „Anker“ minden más társaságok felett legolcsóbb díjain kívül a biztosító közönségnek egyuttal a legnagyobb garantiat nyújtja

3.460.124 frt 70 kra menő

alapja által a mennyiben ezen alapra, semminemű más osztály fektetve nincs.

Ajánlatokat elfogad, valamint minden felvilágosítást a legnagyobb készséggel ad.

Debrecen május 10. 1862.

(4—3) **Az „Anker“ főügynöksége**

E KISS ZSIGMOND.

Jroda főtéren Schäfferház 2140 sz. az emeleten.

55^{dik} ÁRJEJYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztárk értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15	frt.	60	kr
B. ugyanaz apró	15	frt.	60	kr
C. dara közepszerű	13	frt.	60	kr
0. királyliszt	14	frt.	60	kr
1. lánliszt	13	frt.	40	kr
2. montliszt	12	frt.	40	kr
3. szemlyliszt	10	frt.	50	kr
4. fehérlenyerliszt 1-ső rendű	8	frt.	—	kr
5. ugyanaz 2-dik	6	frt.	40	kr
6. barnakenyerliszt	5	frt.	20	kr
Kétszerliszt	6	frt.	40	kr
Rozsliszt 1-ső rendű	7	frt.	60	kr

Rozsliszt 2-dik rendű	5	frt.	20	kr.
00. árpakása	16	frt.	—	kr.
0. árpakása	15	frt.	—	kr.
1. árpakása	14	frt.	—	kr.
2. árpakása	13	frt.	—	kr.
3. árpakása	11	frt.	—	kr.
4. árpakása	10	frt.	—	kr.
Árpaliszt	2	frt.	80	kr.
Lábliszt	2	frt.	80	kr.
Korpa	1	frt.	60	kr.
Buzaalj	3	frt.	—	kr.

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel napjától számított legfeljebb 3 hó alatt, hába nélkül, bérmentesen visszazárítja.

Debreczen 1862. April 15.

1—35—5.